

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1390/2016
29.06.2017. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Огњен Т. Петровић, адвокат из ..., против туженог Града Крагујевца, кога заступа Градски јавни правобранилац Града Крагујевца и ЈП "Предузеће за изградњу Града Крагујевца" из Крагујевца, ради накнаде, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1829/15 од 11.01.2016. године, у седници већа одржаној 29.06.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1829/15 од 11.01.2016. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 1192/2015 од 21.04.2015. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле, па је обавезан тужени Град Крагујевац да јој на име накнаде за одузето земљиште – право коришћења на к.п. бр. ..., ул. ..., површине 0.04,68 ха, уписане као удео од 468/1415 у Листу непокретности бр. ... КО ... , исплати износ од 702.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 27.09.2012. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени ЈП "Предузеће за изградњу Града Крагујевца" да јој на име накнаде за одузето земљиште солидарно са туженим Градом Крагујевцем исплати износ од 702.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 09.09.2011. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени Град Крагујевац да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 170.366,60 динара. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужилца да туженом ЈП "Предузеће за изградњу Града Крагујевца" из Крагујевца накнади трошкове парничног поступка у износу од 18.860,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1829/15 од 11.01.2016. године, делимично је усвојена жалба туженог и преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке, тако што је обавезан тужени Град Крагујевац да тужилци на име накнаде за одузето земљиште исплати износ од 232.179,48 динара са законском затезном каматом почев од 21.04.2015. године до исплате, док је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе да јој на име накнаде за одузето земљиште исплати износ од још 469.820,52 динара са

законском затезном каматом почев од 27.09.2012. године до исплате, као и износ камате на досуђени износ за период од 27.09.2012. године до 21.04.2015. године, одбијен као неоснован. Тужени Град Крагујевац је обавезан да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 153.090,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужила је благовремено изјавила ревизију из свих законом прописаних разлога и предложила да се о ревизији одлучује у смислу члана 404. Закона о парничном поступку као изузетно дозвољеној.

С обзиром да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиле у смислу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14), то нема услова за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези са чланом 403. став 2 тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14), који се примењује на основу одредбе члана 506. став 2. тог закона, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиле основана.

Према образложењу побијане одлуке, тужила је као правни следбеник пок. ББ бив. из ..., уписана као носилац права коришћења у делу од 468/1415 на к.п.бр. ..., објекту изграђеном без дозволе за градњу, одн. ... улица, на којој државној својини (уписана као својина Републике Србије) је као држалац са уделом 1/1 уписан Град Крагујевац, а све уписано у лист непокретности бр. ... КО Решењем Народног одбора среза гужанског од 14.05.1949. године по предмету експропријације земљишта у ... за изградњу пута у корист државе ФНРЈ, а за потребе села ..., експроприсано је 0.05 ха од к.п. бр. ... у власништву ВВ, прадеде тужиле, а коме је као власнику исплаћена накнада у државним обвезницама. Из налаза и мишљења вештака геометра произилази да се према извршеној идентификацији део к.п. бр. ... КО ... у површини од 0.04,68 ха, који није био предмет претходне експропријације (која је према садашњем стању у катастру подељена на више малих парцела са новим бројем) утопио у новонасталу предметну к.п. бр. ... која на терену представља ... улицу са свим комуналијама и инфраструктуром.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужени Град Крагујевац, као корисник експропријације, у обавези да тужиљи сагласно одредби члана 72. став 2. Закона о експропријацији исплати накнаду за експроприсану непокретност, према тржишној цени земљишта која је процењена од стране надлежног органа током поступка, и то у висини коју првостепени суд одређује сразмерно површини целе предметне парцеле, а другостепени суд сразмерно идеалном делу на коме је тужила укњижена као сукорисник те парцеле.

Основано се наводима ревизије тужиле указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према одредби члана 72. став 1. Закона о експропријацији, поступак по предлогу за експропријацију који није правноснажно окончан до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, осим у случајевима када поступак експропријације није правноснажно окончан, а у питању су пословни и стамбени објекти, док је према ставу 2. тог члана прописано да ће се поступак одређивања накнаде за експроприсану непокретност у коме до дана ступања на снагу овог закона није закључен споразум о накнади, односно није донета правноснажна судска одлука окончати по одредбама овог закона.

Одредбом члана 42. став 1. Закона о експропријацији, прописано је да се накнада за експроприсано пољопривредно земљиште и грађевинско земљиште одређује у новцу према тржишној цени таквог земљишта, ако законом није другачије прописано, док је ставом 2. одређено да процену тржишне цене из става 1. овог члана врши орган надлежан за утврђивање пореза на пренос апсолутних права непокретности.

Према одредби члана 189. став 2. Закона о облигационим односима висина накнаде штете се одређује према ценама у време доношења судске одлуке.

Наиме, када је у питању ограничење права на имовину неопходно је у сваком конкретном случају водити рачуна о постојању правичне равнотеже између општег, јавног и приватног интереса, а сама фактичка експропријација, када је одузимање или ограничење права на непокретности извршено без спроведеног поступка експропријације, заштићена је правом на тржишну накнаду без обзира што није вођен поступак, односно не постоји формална одлука о одузимању, односно ограничењу имовине. Код утврђеног да је на предметној парцели, која по облику представља државну својину, Град Крагујевац уписан као држалац са уделом 1/1, то је пропуштено да се, након што се претходно несумњиво утврди у ком идеалном делу тужила има право коришћења, висина накнаде која припада тужили одреди у висини тржишне вредности земљишта, према ценама у време доношења судске одлуке (стварна штета). Ово посебно имајући у виду да се у конкретном случају правична равнотежа између интереса тужиле чије је право коришћења одузето и јавног интереса може успоставити само уколико утврђена накнада представља тржишну накнаду. Орган надлежан за утврђивање пореза на пренос апсолутних права на непокретностима сагласно одредби члана 42. Закона о експропријацији врши процену тржишне цене за експропријацију конкретне непокретности, између осталог, и на основу Правилника о начину утврђивања основице пореза на имовину и на права на непокретностима, с тим да није искључена могућност да се на околност висине тржишне накнаде одреди вештачење или изведу други предложени докази, будући да судови у том поступку нису искључиво везани проценом пореске управе. При томе, нижестепени судови нису имали у виду аутентично тумачење одредбе члана 1. Закона о експропријацији према којој се непокретности могу експроприсати или се својина на њима може ограничити само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне, та одредба се односи и примењује само на непокретности које су експроприсане или је својина на њима ограничена у поступку и на начин који је прописан Законом о експропријацији, а у случајевима када је одузимање или ограничење права на

непокретности извршено без спроведеног поступка експропријације на исте се не примењују одредбе Закона о експропријацији.

У поновном поступку другостепени суд ће, имајући у виду изнете примедбе, прибавити од Пореске управе нов, образложен извештај о процењеној тржишној вредности непокретности, водећи рачуна да се висина накнаде утврђује према ценама у време пресуђења и правилном применом материјалног права донети правилну и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, укинуо другостепену пресуду и предмет вратио том суду на поновно суђење.

**Председник већа - судија
Снежана Андрејевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић